

KAP 9 FRITID, REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Goda rekreativsmöjligheter och en meningsfull fritidssysselsättning är viktiga för människans välbefinnande. Genom att ge förutsättningar för detta inom kommunen kan man öka invånarnas livskvalitet, hälsa och underlätta för dem att lösa sitt livspussel. Möjligheten till en aktiv fritid på bostadsorten anses därför vara ett konkurrensmedel för att vinna inflyttande till kommunen.

Inom Hallsbergs kommun finns goda möjligheter till en aktiv fritid. Förenings- och idrottslivet är rikt utvecklat. Kommunen är vidsträckt och erbjuder naturvärden av mycket hög kvalitet och med god spridning. Närheten till naturen är också något som präglar alla kommunens tätorter och tillgången på grönsstruktur kan betraktas som god för kommunens alla invånare.

9.1 Föreningsliv

Inom Hallsbergs kommun finns ett aktivt föreningsliv. I kommunens register finns 120 föreningar noterade. Av dem är 35 idrottsföreningar och ett femtiotal kulturföreningar av olika slag. Vid sidan av föreningslivet finns flera studieförbund representerade.

Kommunen har en viktig roll med att tillhandahålla samlingslokaler för föreningar eftersom många föreningar inte har möjlighet att ordna egna lokaler. Ambitionen är att det ska finnas möjlighet att hyra kommunala lokaler i de sex största tätorterna. Skolorna är vanligen det bästa och kostnadseffektivaste alternativet men även dagcenter används flitigt för mötesverksamhet.

Varje år ordnas en företags- och föreningsmessa i Sydnärkehallen (ishallen).

I Östansjö finns ett helt nybyggt Folkets hus och i Vretstorp och Pålsboda finns såväl Folkets hus som Folkets park.

I Sköllersta och Hjortkvarn finns motsvarande möteslokaler i privat regi.

Ungdomsföreningar kan få bidrag för egna lokaler. Det finns behov av att regelbundet och brett titta på det totala lokalbehovet.

9.2 Fritidsgårdar

Det finns sex fritidsgårdar i kommunen. Två i Hallsberg samt en vardera i de övriga stora tätorterna. Vissa av fritidsgårdarna drivs tillsammans med lokala föreningar.

Här kan man hitta på en massa olika aktiviteter, exempelvis spela biljard, pingis, tevespel, fika, surfa och hänga med kompisarna. Ofta arrangerar fritidsgårdarna också olika aktiviteter och utflykter.

Nya Ungdomens hus (f d brandstationen) i Hallsberg är inflyttningsklart 2016 och då flyttar Kulturskolan dit där det dessutom kommer att finnas en fritidsgård.

9.3 Idrottsanläggningar

Idrottsanläggningarna är viktiga att vårda och utveckla. De ger grunden för idrottsföreningarna att verka och erbjuder både motion och upplevelser för olika åldrar. Inom Hallsbergs kommun finns tio fotbollsplaner spridda bland tätorterna. Idrottsplatsen vid Alléskolan är försedd med konstgräs. Vid Alléskolan finns ett större idrottsområde med bland annat Alléhallen med tillhörande inomhus-/äventyrsbad och Sydnärkehallen (ishallen). I anslutning till Alléskolans idrottsområde finns även kommunens driving range. I Lindhult utanför Östansjö finns Hallsbergs ridklubb. Vid Tomta i Hallsberg ligger en bågskyttebana som anses vara en av Sveriges finaste.

Bland enskilda större idrottsanläggningar kan nämnas Järnvägscupen (handboll), Transtenskupen (fotboll) och Lithellscupen (fotboll).

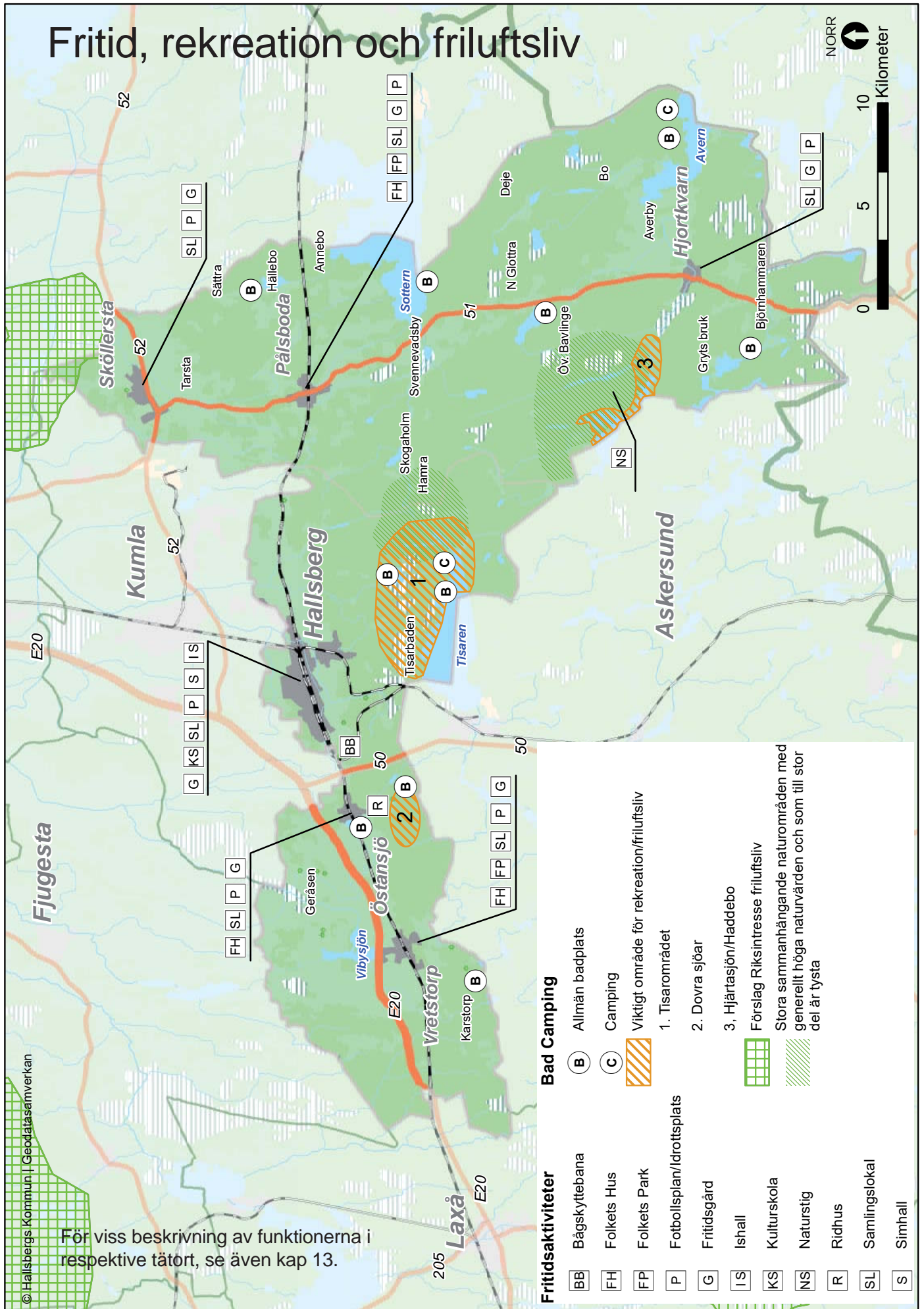
Just utanför kommunens gränser, i Sannahed i Kumla kommun, ligger nationellt kända Sydnärke motorstadion och ICA Maxi arena (speedway).

Inom kommunen finns även goda möjligheter till spontana aktiviteter och enskilt idrottsutövande. På norr, vid Norrgårdsgatan i Hallsberg, ligger en av landets största spontanidrottsplatser med aktiviteter för alla åldrar. Här finns gröna kuperade gräsmattor, grillplatser, plaskdammar, amfiteater, konstgräsplan, boulebana, beachvolleyplan, skate- och inlinespark och frisbeegolf, d v s allt möjligt som lockar till aktivitet, rörelse och samvaro.

Varje större tätort har elljusspår; Hallsberg, Pålsboda, Östansjö, Sköllersta, Vretstorp och Hjortkvarn. Ett 10-tal skidspårsslingor ordnas varje vinter i samarbete med de lokala föreningarna.

Det är viktigt att kunna behålla och vid behov utveckla

Fritid, rekreation och friluftsliv

befintliga idrottsanläggningar. Ju större spridning på anläggningarna rent geografiskt desto mindre resor behövs för att man ska kunna utöva sin sport. Detta är särskilt viktigt när det gäller yngre personer som har begränsade möjligheter att ta sig mellan orterna. Ju fler personer som utnyttjar en anläggning och ju större åldersmässig spridning det är bland utövarna desto viktigare är den. De ideella insatserna för drift och underhåll har stor betydelse för den fortsatta verksamheten.

9.4 Badmöjligheter

Hallsbergs kommun har många sjöar och möjligheterna till spontant friluftsbadande är stora. Sammanlagt finns tio iordningställda badplatser. Flera av dem är försedda med kiosker och omklädningshytter.

De fem allmänna badplatserna som drivs av Hallsbergs kommun finns vid Tisaren, Sottern, Bäcksjön, Gallabergssjön och Tripphultssjön. Dessa håller generellt god badvattenkvalité. Förutom dessa finns ytterligare fem större badplatser som kommunen inte ansvarar för, i Avren – Djursnäs, Glottrasjön, Hultsjön, Björnhammarsjön och Hällebosjön.

Badplatserna ska generellt tillåtas utvecklas och beaktas vid planering, byggande och andra åtgärder.

Alléhallen vid Alléskolan erbjuder motions- och äventyrsbad inomhus året om.

9.5 Friluftsområden och leder

Hallsbergs kommun är rikt på vacker natur. Här finns många naturreservat, och flera av dem kombinerar höga biologiska värden med goda kvaliteter för besökare. Ingen av de nationella vandringslederna genomkorsar Hallsbergs kommun, men nätet av utpekade natur- eller strövmarker kombinerat med enskilda och allmänna vägar och stigar gör att förutsättningarna för vandring, cykling och naturupplevelser i kommunen är mycket goda.

Tillgången till närbelägna och attraktiva områden för friluftsliv kan påverkas av hur skogsnäringen bedrivs. Ett sätt att säkra utveckling av och tillgång till goda marker för friluftslivet är att utpeka reservat. Ett annat sätt är att till exempel genom kommunalt markägande påverka skogsbruket i området till att ske på friluftslivets villkor.

foto: Bosse Björk

Från förkastningsbranten och söderut från Hallsbergs tätort ligger det 40 km² stora området Tisarmarka, som innefattar flera sjöar och erbjuder elljusspår, skjutaneläggning, camping, stugby, fritidshusområden och en rad leder. Söder om Östansjö ligger Lindhults- och Tripphultsområdet som omfattar 8 km² och erbjuder badplats, ridanläggning och en utflyktsgård för kommunens skolor. Den omgivande skogen utgörs av flack, välvuxen skog på torr mark vilket gör att området erbjuder ett vidsträckt nät av lätta vandringsspår och leder, som hänger samman med friluftsområdena vid Åsbro, söder om kommungränsen. Dovra Sjöar (mellan Östansjö och Vretstorp) eller Skåle klint (Tisarens östliga strand) erbjuder spännande och upplevelserik natur, men längs mer krävande vandringsleder.

9.6 Naturbesöksmål för turism och fritidsaktiviteter

Turism är dels en fritidssysselsättning men även en betydelsefull del av besöksnäringen.

Vid Tisarens norra strand ligger Tisarstrands camping vilket i detta sammanhang är ett givet besöksmål. Campingen har hög servicenivå med bl a butik och servering och här finns även en av kommunens mest besökta badplatser. Bland de naturanknutna besöksmålen kan nämnas Skåle klint med vidsträckt utsikt över sjön Tisaren och Dovrasjödalen med branta bergväggar och omfattande barrskogar. Här finns också Lindhult, en rofylld liten oas mitt ute i skogen och Herrfallsäng med nära 300 kända arter av kärlväxter.

Vissa skogar är av stor betydelse för såväl kommuninvånare som besöksnäringen. Här bör särskilt nämnas området norr om Tisaren och Skogaholm, klustret av värdefulla naturskogar och reservat i Haddebo kronopark (exempelvis naturreservatet Hjertasjöns skärgård och naturstig Hjärta) samt Dovra sjöar.

Jakt och fiske är betydande fritidssysselsättningar och även besöksnäringar som har goda förutsättningar i Hallsbergs kommun. Hallsbergs sportfiskeklubb bidrar till intresset.

Möjlighet till fiske med fiskekort, finns i flera av kommunens sjöar. Tisaren är utpekad som ett regionalt värdefullt vatten för fiske. Här finns bl a arterna nissöga, abborre, gädda och gös och ett omfattande fritidsfiske bedrivs. Även Hjertasjön ingår i ett fiskevårdsområde.

foto: Bosse Björk

I två av kommunens sjöar, Tripphultssjön och Gallabergssjön, får spöfiske ske utan fiskekort.

9.7 Grönstruktur och närrekreation

Grönstrukturen är det nätverk av områden som tillsammans med bebyggelse- och infrastruktur bygger ett samhälle. Den omfattar i princip alla markområden där växtlighet är möjlig, till exempel skog, parker, naturmark, gräsytor, alléer och betesmarker. Det betyder att all mark som inte är bebyggd eller hårdgjord i någon mån ingår i grönstrukturen. Den tätortsnära grönstrukturen bidrar med flera ekosystemtjänster. Det kan gälla rening och fördröjning av dagvatten, dämpning av buller, utjämning av lokalklimat, rening av luft eller förhindrande av läckage av näringsämnen. Den bidrar också till människors hälsa och välbefinnande genom att erbjuda platser för vila, lek, motion och mycket annat. En medveten planering och säkerställande av grönstrukturen kräver att både gröna områden och deras inbördes kopplingar hanteras väl, och gynnar både naturen och människorna.

Tätorterna i Hallsbergs kommun är alla förhållandevis små och erbjuder sina invånare en generellt god tillgång till tätortsnära grönstruktur. Särskilt värdefulla områden kring Hallsbergs tätort är exempelvis förkastningsbranten söder om Samsala, den gröna kilen från Nytorget och västerut via Hässleberg samt Ekoparken söder om stadskärnan. Alla tre är goda exempel på tätortsnära grönområden som har stor betydelse för både flora, fauna och människor.

Andra viktiga tätortsnära grönområden i Hallsbergs kommun är förkastningsbranten söder om Vretstorp och Östansjö, Bäcksjön i Östansjö, området norr om Sköllersta (där motionsspåret och Sköllersta Prästäng ingår) och naturområdena norr om Pålsboda respektive Hjortkvarn. För områden i de sex största tätorterna, se kap 13.

Kommunens ställningstagande

Kommunen bör verka för att skapa goda möjligheter till rekreation och en meningsfull fritid i närhet till invånarna.

Kommunen bör verka för god tillgänglighet vid närbesöksmål och rekreatiomsområden.

Kommunen bör bevaka marktillgången inom kommunen för utveckling och nyetablering av fritidsanläggningar/fritidsområden.

Kommunen bör verka för att behålla befintliga samlingslokaler samt är positiv till att nya kan tillkomma om behov föreligger.

Kommunen bör upprätta en grönstrukturplan där grönytor/grönområden i Hallsbergs tätort värderas så att rätt ytor behålls och kan skötas med rätt inriktning.

Kommunen ska arbeta för att värdefulla tätortsnära rekreatiomsmiljöer bevaras och tillgängliggörs.

Kommunen bör i sin planering alltid tillgodose att områden för friluftsliv och rekreation avsätts eller där sådana finns beakta att erforderliga arealer kan behållas.

Påtagliga eller andra noterbara konsekvenser

Att bevara och utveckla områden för friluftsliv och rekreation både runt tätorterna och i sammanhängande skogsområden skapar förutsättningar för att de sociala, kulturella och biologiska värdena stärks. Detta bidrar till ökad folkhälsa och därmed en god livskvalitet.

Bevarande av sammanhängande grönstråk i tätorterna innebär att vissa för bostäder eller andra etableringar intressanta ytor inte är exploaterbara. För att göra väl underbyggda värderingar bör därför en grönstrukturplan tas fram.